

To, že jsi byl „otcem“, vycházelo ze skutečnosti, že jsi byl „muž spravedlivý“, ne tak v očích světa, ale před Bohem. Proto jsi mohl vychovávat Ježíše k prostým věcem, k oběti, k práci, vštěpovat mu pravé životní hodnoty, úctu k druhým, velkodušnost, zbožnost. Mluvil jsi mu o Abrahámovi, Izákovi, Jákobovi, Mojžíšovi... Ty sám svým životem jsi mu svědčil o tom všem. Ale kolik tátů, kolik vychovatelů je dnes málo věrohodných!

Zde narážíme na výchovu slovy. Jak se může někdo domnívat, že je dobrým otcem, jestliže doopravdy nemiluje, jestliže za dne hledá, jak uniknout daním, jestliže platí dělníkům nedostatečné mzdy, a když potom večer u stolu komentuje noviny, vykládá synkovi o poctivosti! Výchova se nedá improvizovat, pedagogická výuka není soubor akademických pojmů, autoritářských strategií, paternalistických řečí, požadavků a odpírání. Ale je to síla lásky, která se musí projevovat svědectvím.

Naše mládež nechce výřečné táty a mámy. Chce osoby, které je učí milovat. Jak můžeme vypadat před svými dětmi věrohodně, milý Josefe, když zaměňujeme dobro s neřestí („Mému synovi nesmí nic chybět...“), vážnost s přehnanou blahovůlí, hodnoty s nadbytkem, lásku se snadným sebeospravedlňováním? Ty a Maria, kolikrát jste řekli „ano“ a kolikrát „ne“ Ježíšovi, který „se vám podřizoval“? Pomož našim otcům, aby byli opravdovými a věrohodnými vychovateli, protože svět potřebuje opravdové lidi.

Milý Josefe, vyučil jsi Ježíše tesařskému řemeslu. Také v tom si Bůh vyvolil pokoru: byl

by si mohl vybrat otce, který by byl vládařem či ekonomem, a na vyšším společenském žebříčku. Ale on si vybral dělníka, dal přednost tomu, že ho znali jako „syna tesaře“, zakoušel odříkání, pokořování, a současně prosté radosti a ryzí hodnoty drobných lidí. Nevím, jestli jsi byl někdy bez práce, jestli jsi zakusil na vlastní kůži nejistou budoucnost, obavu ze zítřka, pokoření z pocitu neužitečnosti, hněv na někoho, kdo tě předstihl, protože měl doporučení. Ale jsem jist, že budeš moci pochopit všechny nezaměstnané, kteří budou prožívat Vánoce s obavou o svůj nejistý zítřek. Prosím tě, učiň, ať každý pocítí vělost naděje, radostný optimismus, odvalu k lepší budoucnosti. Pomož nám pochopit, že tyto situace nejsou nemilostí, nebo ještě hůře „Božím trestem“, ale důsledkem našeho sobectví, našeho nadbytku, naší lhostejnosti. Bude mnoho takových, kteří vložili do jesliček své starosti, protože ztratili zaměstnání. Jim vlej, Josefe, tato slova naděje: „Každé ráno dostáváme od Boha celý den. Bůh nám dává den, který nám sám připravil. Není v něm nic, co by přebývalo nebo čeho by se nedostávalo. Tento den je jeho mistrovským dílem a žádá od nás, abychom ho prožili. My se na něj díváme jako na jednu stránku agendy, označenou číslem a měsícem. Zacházíme s ním lehkomyšlně jako s listem papíru. Kdybychom mohli procházet světem a viděli, jak se tento den vypracovával a rodil z hloubi věků, pochopili bychom cenu jediného lidského dne“ (Madeleine Delbrelová).

Francesco Armenti – Otevřené dopisy

Prameny, odkazy

Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Lukáše;

Paul-Gerhard Müller – Evangelium sv. Lukáše – Malý stuttgartský komentář

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti. Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

biblický program brněnské diecéze 2010 - 2013

www.vezmiacti.cz

Svátek Svaté rodiny – cyklus C

30. prosince 2012

⁴¹Ježíšovi rodiče putovali každý rok do Jeruzaléma na velikonoční svátky. ⁴²Když mu bylo dvanáct let, vydali se tam na svátky jako obvykle. ⁴³A když ukončili sváteční dny a vraceli se domů, zůstal chlapec Ježíš v Jeruzalémě, a jeho rodiče to nezapozorovali. ⁴⁴V domnění, že je ve skupině poutníků, ušli den cesty; teprve potom ho hledali mezi příbuznými a známými. ⁴⁵Když ho nenašli, vrátili se do Jeruzaléma a hledali ho. ⁴⁶Po třech dnech ho našli v chrámě, jak sedí uprostřed učitelů, poslouchá je a dává jim otázky. ⁴⁷Všichni, kdo ho slyšeli, žasli nad jeho chápavostí a nad jeho odpověďmi. ⁴⁸Když ho rodiče uviděli, celí se zarazili a jeho matka mu řekla: „Dítě, proč jsi nám to udělal? Hle, tvůj otec i já jsme tě s bolestí hledali!“ ⁴⁹Odpověděl jim: „Proč jste mě hledali? Nevěděli jste, že já musím být v tom, co je mého Otce?“ ⁵⁰Ale oni nepochopili, co jim tím chtěl říci. ⁵¹Potom se s nimi vydal na zpáteční cestu, šel do Nazareta a poslouchal je. Jeho matka to všechno uchovávala ve svém srdci. ⁵²Ježíš pak prospíval moudrostí, věkem a oblibou u Boha i u lidí. *Lk 2,41-52*

Úvod k meditaci

Ježíš v chrámě si jedinečně uvědomuje osobní povolání, které má od Otce. Není zrozen pro Nazaret. Není zrozen pro rodinnou idylu. Není zrozen jen pro láskyplnou kontemplaci Panny Marie a sv. Josefa a pro jejich osobní štěstí. Je zrozen naplnit Otcovo poslání! To si musí uvědomit jeho „rodiče“ – jeho matka a jeho starostlivý pěstoun. Posláním křesťana je, že je na prvním místě pro Boha a všechno ostatní je až na druhém místě: rodina, příbuzní, přátelé, společenství...

Maria a sv. Josef Ježíše hledali. Dospěli na konci tří dnů k poznání, že Ježíš jim vlastně nepatří. Setkávají se zde dva světy: svět starostlivé péče a lásky a svět absolutní vůle Otcovy. Ježíšova slova jim zde zní jako slova z nedozírné dálky. Nepochopili, co jim tím chtěl říci. Naštěstí Panna Maria to uchovávala ve svém srdci, a tak postupně chápala, až dorostla k velikému sebedarování toho, co chce Otec. Mnoha skutečností ve vlastním životě, v životě církve nebo v dění světa hned nerozumíme, nechápeme. Jen mějme odvalu přemýšlet a uchovávat to v srdci. I my dorosteme k pochopení, třebaže to bude později. Po vzoru Ježíše se učme bezpečně odpoutávat od svých představ, zálib, myšlení, chutí... Budeme vždy víc připraveni být v tom, co je Otcovo, a tedy nejbystřejší tam, kde je naše místo.

Další texty v týdnu

Po: 1 Jan 2,18-21; Jan 1,1-18

Út: Nm 6,22-27; Gal 4,4-7;
Lk 2,16-21

St: 1 Jan 2,22-28; Jan 1,19-28

Čt: 1 Jan 2,29-3,6; Jan 1,29-34

Pá: 1 Jan 3,7-10; Jan 1,35-42

So: 1 Jan 3,11-21; Jan 1,43-51

Týden
s Božím
slovem

1. čtení:
Sir 3,3-7.14-17a

2. čtení:
Kol 3,12-21

Evangelium:
Lk 2,41-52

Srovnání:

⁴¹Dt 16,1-8

⁴⁸Mk 3,31-35

⁵¹Lk 1,66

Lk 2,19

⁵²1 Sam 2,26

Př 3,4

Lk 1,80; 2,40

Výklad biblického textu

Kontext: Z Ježíšova dětství a mládí nevypráví evangelium žádné podrobnosti a zejména ne žádné mimořádné, zázračné okolnosti, které pak ovšem v hojném množství vytvořila nebiblická zbožná literatura. Pouze tento úryvek spojuje Ježíšovo dětství s veřejným působením.

v. 41: *putovali každý rok do Jeruzaléma na velikonoční svátky* – Třikrát do roka (Velikonoce, Letnice, Svátek stánků) putovali všichni Židé věrní Zákonu do Jeruzaléma. Povinností to bylo pro dospělé.

v. 42: *Když mu bylo dvanáct let* – Ježíš plní putovní povinnost minimálně o jeden rok dříve (možná už někdy předtím putoval do Jeruzaléma). Do 13. roku bylo dítě neplnoleté, mělo se učit slovu, které z něj učiní syna Božího. Slyšení Božího slova dává člověku svobodu a odpovědnost, umožňuje mu vejít do rozhovoru s Bohem. Stupeň zralosti a svobody závisí na tom, jak člověk zná a plní Boží vůli. Někteří nebudou nikdy dospělí a svobodní, ale zůstanou stále malí, v dialogu jen se svými potřebami.

v. 46: *Po třech dnech* – Za číslem 3 se nachází starozákonní a rabínská poučka, že Bůh své věrné nikdy nenechá čekat na pomoc déle než tři dny.

v. 48: *Když ho rodiče uviděli, celí se zarazili* – Vyprávějí Ježíšovi o svých bolestech, do kterých jsou ponořeni, ale stejně jako emauzští učedníci nerozumějí.

v. 49: *musím být v tom, co je mého Otce* – Ježíš jim nevytýká jejich hledání, ale způsob, že ho hledají jako ti, kteří nevědí a nechápou Otcův plán. V tomto verši mluví Ježíš poprvé. První a poslední Ježíšovo slovo v Lukášově evangeliu se týká Otce (zde a Lk 23,46). Boží otcovství je shrnutím celého evangelia.

Obrat *můj otec* jako oslovení Boha je v židovství nejvyšší vzácný. Podle židovského pojetí úcta k Bohu zakazovala takové familiérní oslovení.

v. 51: *Jeho matka to všechno uchovávala ve svém srdci* – Maria, která ještě nechápe, je vzorem církve. Když donosila Syna ve svém lůně, nosí ho nyní ve svém srdci a stává se skutečně matkou jako církev.

K tématu

(...) Zásadní tajemství každé výchovy: Ježíš poslouchal své rodiče, protože jeho rodiče poslouchali Boha! Je naprosto utopistické mluvit o výchově – alespoň o křesťanské výchově – pokud rodina nerealizuje některé ze základních výchozích podmínek. První z těchto podmínek je zdravý duchovní život, který rodinu udržuje v Boží přítomnosti, v jeho světle a požehnání. Když říkáme duchovní život, myslíme tím osobní i společnou modlitbu, naslouchání Božímu slovu, přijímání svátostí, vzájemnou lásku a lásku k bližnímu.

Další zásadní podmínkou je vzájemná láska a porozumění mezi rodiči. Největším darem, kterým mohou rodiče obdarovat své děti, je jejich vzájemná osobní láska. Je to velký dar už na rovině tělesného života. Pěstování této lásky vůbec neznamená nějaké ochuzení nebo upření lásky dětem. Měla by se z toho stát jedna z nejdůležitějších věcí v rodině, najít sem tam trochu času, který manželé stráví společně, někdy i daleko od dětí, pokud je to možné, aby se dalo společně si popovídat, sdílet zkušenosti a těžkosti, obnovit vzájemné obdarování v atmosféře důvěry a intimity. Mnozí rodiče si stále ještě myslí, že něco takového je zbytečný luxus, egoismus nebo zanedbávání dětí; pokračují v tom, že odděleně zahrnují celou svou

pozorností děti, což končí nafouknutím a zveličováním každého problému, postupným od-cizováním se jeden druhému a až přílišnou starostlivostí o děti. Mýlí se; je velmi potřebné obnovovat a oživovat onen výchovný subjekt jako dvojici, jak jsme o tom před chvílí slyšeli z Mariiných úst: *tvůj otec i já*. Nic jiného v životě nemůže nahradit jistotu a sílu, které pro dítě vyplývají z vědomí, že je podporováno vůlí obou rodičů. Všichni jsou pak jedno: tvůj otec i já, tvá matka i já. Když toto chybí, pak se do písmene naplňují Ježíšova slova: *Je-li dům v sobě rozdvojen, takový dům nebude moci obstát* (Mk 3,25). Děti z nejednoty rodičů dokážou pro sebe leccos vytěžit, protože se přikláníjí hned k jednomu nebo hned k druhému z rodičů, a tak se vítězství vždycky přikloní na jejich stranu, nebo tímto rozdělením trpí a mohou velmi znejistět a vzdorovat.

Raniero Cantalamessa – Slovo a život, roční cyklus C

Milý Josefe, synu Davidův, nemohl jsem odolat pokušení, abych ti napsal, protože mnozí, hlavně o Vánocích, věnují větší pozornost Jezulátku nebo tvé snoubence Marii než tobě. I když v evangeliu vypadáš skoro nenápadně, velmi si přispěl k vykoupení lidstva. Tvá úloha byla tichá, mlčenlivá, ale nebyla druhotná. Tvé svědectví vrhlo světlo na dějiny a svítí v nich stále.

Drahý Josefe, tvá skrytost nás vede k zamýšlení a pomáhá nám, abychom byli „více lidmi“, když jsme pohrouženi do skutečnosti, ve které tlachání a hřmot našich aktivit znemožňují mlčení a přemýšlení. Kamenem úrazu současného člověka je právě jeho neschopnost uzavřít se a meditovat o tajemství „bytí a existence“. Příliš jsme zaujati jinými věcmi, které mají málo nebo nemají vůbec nic co dělat s naší lidskou přirozeností.

Milý nazaretský tesaři, mnozí tě považují za „velkého zapomenutého“ v dějinách spásy. Ty jsi vždy pracoval bez ambicí. Bůh nemá rád, když se lidé derou o první místa, o role, které hýbou dějinami, jinak by byl nepoužil tebe a Marii, aby se vtělil do dějin. Ježíš si vyvolil vaši rodinu, aby se stal člověkem jednoduše, bez rámusu. Líbí se mu, když ho lidé milují v každodennosti, v námaze, v práci, bez okolků a bez výhrad.

Milý Josefe, když jsem četl evangelium, zaujalo mě, jak jsi miloval Marii: třebaže jsi při-

liš nechápal Boží plán, přijal jsi ji k sobě jako svou manželku, a respektoval jsi přitom Boží záměr, který se v ní měl naplnit. Žít s Marií, s tou, která tajemně zrodila Božího Syna, respektovat její zvláštnost, rozumět tajemství, které se v ní uskutečňovalo, milovat také její ustavičné panenství jistě nebylo snadné. Ale dostal jsi sílu a odvahu od Boha, který působil v tobě. Jsi vzorem manžela, a dnešní manželé by se měli učit od tebe manželskému životu. Dnes je mnoho dvojic v krizi, manželství selhávají, rodiny se rozpadají. Také křesťanští manželé těžko chápou, co to znamená „snoubit se v Pánu“, být domácí církví, ve které se láska mezi manželi prožívá i prostřednictvím lásky k druhým. Jaký prostor věnujeme jako rodina modlitbě? Jak žijeme pohostinnost, solidaritu, otevřenost pro utrpení bližních? Tvá rodina, milý Josefe, byla posvátná nejen proto, že v ní byl vtělený Bůh, ale protože váš dům byl domem lásky, místem, kde jste se nechali utvářet tajemstvím Božího vtělení. Nebyl to Ježíš, kdo vás posvěcoval, nýbrž vaše „ano“ Božímu plánu. Často myslím na tvou jedinečnou úlohu Ježíšova otce. Když je ti dáván titul „pěstouna“, neznamená to, že tvůj úkol byl druhořadý. Ale naopak, Bůh měl s tebou velký plán: měl jsi spolupracovat na tom, aby se Bůh stal pravým člověkem, měl ses stát „opravdovým odborníkem na lidství“.